



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci stěžovatele **J. B.**, zastoupeného Mgr. Miloslavem Půbalem, advokátem se sídlem ve Vimperku, 1. máje 116, za účasti **České správy sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 4. 2003, č. j. 2 Ca 430/2002 – 53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán“) ze dne 11. 11. 2002, byla zamítnuta žádost stěžovatele o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ust. § 37 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění platném v době vydání tohoto rozhodnutí (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), neboť stěžovatel není podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Prachatice v souvislosti s úrazem ze dne 31. 8. 1972 částečně invalidní.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, o které rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 14. 4. 2003, č. j. 2 Ca 430/2002 - 53, tak, že ji zamítl, neboť došel k závěru, že v případě stěžovatele chybí základní předpoklad pro přiznání částečného invalidního důchodu, a to vznik částečné invalidity. Současně soud poznamenal, že stěžovatelovým podáním z roku 2002 nelze požadovat přiznání a vyplácení

dávky z doby před rokem 1992, protože takové právo s ohledem na dikci ust. § 95 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení zaniklo. Dále konstatoval, že o stejné věci bylo soudem již jednou rozhodnuto.

Ve včas podané kasační stížnosti stěžovatel namítl, že v předcházejícím řízení byl porušen čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť měl od začátku soudního řízení nárok na právní pomoc z podnětu soudu, protože se pro svoji duševní poruchu nemůže ve věci sám řádně a srozumitelně hájit. Žádný advokát mu však nebyl ustanoven. Dále uvedl, že posudková komise nesprávně hodnotila jeho zdravotní stav a učinila nesprávné závěry, protože dle jeho názoru měl i před rokem 1992 nárok na částečný invalidní důchod. Proto navrhl, aby byl ustanoven znalec k posouzení, zda byl před rokem 1992 invalidní či nikoliv. O dávku nepožádal dříve, neboť ji měl dostat „z lékařského podnětu“, a proto není promlčena. Závěrem požádal, aby Nejvyšší správní soud přezkoumal jako předmětnou otázku, zda stěžovatel trpěl již v letech 1994 až 1995 duševní poruchou a zda se v této době mohl plně účastnit soudního řízení. Ze všech uvedených důvodů navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

Správní orgán ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti, neboť nemá žádné výhrady k provedenému dokazování či rozhodnutí krajského soudu.

Ze správního spisu, který soudu předložil správní orgán, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím správního orgánu ze dne 24. 3. 1993 byl stěžovatel ode dne podání žádosti, tj. od 21. 10. 1992, uznán částečně invalidním dle ust. § 37 zákona o sociálním zabezpečení v souvislosti s úrazem bojovými prostředky. Stěžovatel opakovaně požadoval uznání částečné invalidity před rokem 1992, na což reagoval správní orgán sdělením ze dne 12. 8. 1994, kterým jeho žádostem nevyhověl. Věc byla k opravným prostředkům stěžovatele přezkoumána krajským a vrchním soudem, který v rozhodnutí ze dne 29. 12. 1995, sp. zn. 2 Cao 221/1995, vyslovil, že stěžovatel nebyl nikdy částečně invalidním, neboť všechna posouzení jeho zdravotního stavu, která předcházela řízení před vrchním soudem, byla označena za posudkové omyly, a proto nelze uznat stěžovatelovu invaliditu v předchozím řízení. Přípisem ze dne 18. 6. 2002 požádal stěžovatel správní orgán o zpětné přiznání dávky částečné invalidity před rokem 1992. Na základě posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Prachatic ze dne 18. 9. 2002 nebyl stěžovatel uznán částečně invalidním, proto správní orgán jeho žádost rozhodnutím ze dne 11. 11. 2002, zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnosti napadené rozhodnutí krajského soudu z důvodů v této stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 2/1993 (dále jen „Listina“), má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení.

Dle ust. § 95 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení se dávka zvýší nebo přizná podle odstavce 1 ode dne, od něhož dávka nebo její zvýšení náleží, nejvýše však za tři roky nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na dávku nebo na její zvýšení.

Zásadní stížní námitkou stěžovatele je nesouhlas s posouzením právní otázky tak, jak bylo provedeno soudem a správním orgánem, tedy stížní důvod obsažený v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když nesprávné právní posouzení věci spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích neshledal. Nesouhlas stěžovatele s posouzením zdravotního stavu tak, jak je vyložen v napadeném rozhodnutí, shledává Nejvyšší správní soud nedůvodným, neboť jak z posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Prachatice ze dne 18. 9. 2002, tak i z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích ze dne 20. 3. 2003 opakovaně vyplývá, že stěžovatel „nebyl částečně invalidní podle § 37 odst. 2 a 3 zákona o sociálním zabezpečení v souvislosti s úrazem ze dne 31. 8. 1972. Při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu byl schopen vykonávat bez zvlášť ulehčených pracovních podmínek, bez vážného zhoršení zdravotního stavu a bez zcela mimořádných podmínek dosavadní zaměstnání. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav mu značně neztěžoval obecné životní podmínky.“ Uvedenými posudky jsou tak jednoznačně vyvráceny veškeré námitky stěžovatele týkající se jeho zdravotního stavu, neboť tyto jsou zpracovány velmi podrobně s důkladným rozбором stěžovatelova zdravotního stavu. Z tohoto důvodu považuje Nejvyšší správní soud stěžovatelův návrh na ustanovení nového znalce za nadbytečný, neboť ve věci již byly zpracovány dva odborné posudky, ze kterých je zcela zřejmé, že stěžovatelův návrh na přiznání částečné invalidity za období před rokem 1992 je nedůvodný, zvláště za situace, kdy bylo zjištěno, že částečný invalidní důchod za dobu od 21. 10. 1992 byl stěžovateli přiznán v důsledku nadhodnocení jeho zdravotního postižení, tedy posudkového omylu.

Pokud je stěžovatelem namítáno, že v řízení před soudem byl porušen čl. 37 odst. 2 Listiny, Nejvyšší správní soud považuje tuto námitku za nepatřičnou, neboť ze spisu je zřejmé, že v průběhu soudního řízení rozhodoval krajský soud opakovaně o žádostech stěžovatele „o bezplatné právní zastoupení z řad advokátů“. Stěžovatel tak využil svého práva na právní pomoc garantovaného mu Listinou, přičemž zamítnutí jeho žádosti nelze automaticky považovat za jeho porušení, neboť toto právo není absolutní, naopak lze je realizovat za zákonem stanovených podmínek, v daném případě za podmínek uvedených v § 35 odst. 7 s. ř. s. Stěžovatel však nesplnil podmínku, kterou mu pro možnost ustanovení zástupce tento zákon stanovuje, a to naplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, krajský soud proto nepochybil, když jeho žádost zamítl.

Pro věc je zcela bez významu, že stěžovatel dle svého vyjádření „nepožádal o dávku dříve“, tedy nepožádal o výplatu dávek spojených s uznáním částečné invalidity dříve. Ze zákonné dikce (ust. § 95 zákona o sociálním zabezpečení) je totiž zřejmé, jakým způsobem a v jakém časovém období dochází k prekluzi práva na přiznání či zvýšení dávky, přičemž stěžovatelův souhlas či nesouhlas s touto právní skutečností je zcela irelevantní.

Pokud dále stěžovatel žádal soud, aby přezkoumal, zda v letech 1994 až 1995 skutečně trpěl duševní poruchou, Nejvyšší správní soud konstatuje, že tento stížní bod směřuje mimo vymezenou přezkumnou pravomoc soudu. Nejvyšší správní soud je oprávněn přezkoumávat pouze kasační stížností napadené rozhodnutí a řízení jemu předcházející, nikoliv však jiné rozhodnutí a jiné řízení, jak po něm požaduje stěžovatel.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem dle § 109 odst. 1 cit. zákona, dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Další účastník nárok na náhradu nákladů řízení nevznese, proto mu ho soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. 2. 2004

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu